

Kadernota 2027

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Uitgangspunten	10
3.	Tarievenbeleid	11
4.	Financieel perspectief 2027-2030	13
5.	Reservepositie	21

1. Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2027 van de gemeente Tholen. Met deze kadernota zetten wij de financiële en beleidsmatige kaders voor de Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2027–2030 uiteen. De kadernota vormt daarmee een belangrijk schakelmoment in de planning- en controlcyclus. Het geeft immers richting aan de opgaven waar we de komende jaren aan werken.

Opgaven beleidsprogramma 2026-2030

Het nieuwe beleidsprogramma 2026-2030 'Rust in koers, kracht in doen' is op 28 mei jl. aan uw raad aangeboden. Het programma borduurt grotendeels voort op de opgaven uit het vorige beleidsprogramma. De meeste van deze opgaven vragen immers ook in de komende jaren om blijvende aandacht, inzet en middelen. Het programma bevat verder een aantal nieuwe accenten, zoals bijvoorbeeld:

- het uitvoeringsprogramma leefbare kernen, waarin maatwerk per kern centraal staat;
- de verdere versterking van de sociale basis door te investeren in preventie, cultuur, bewegen en ontmoeting;
- het toekomstbestendig maken van ons museumaanbod;
- verdere ontwikkeling van het instrumentarium op het terrein van zorg en veiligheid;
- meer regie op de woningmarkt door actieve sturing op toewijzing en betaalbaarheid;
- versterking van de verbinding tussen economie en onderwijs;

Deze accenten zijn nog maar beperkt in onderhavige kadernota verwerkt. Bij de eerste wijziging van de programmabegroting 2027 zullen we een eerste doorvertaling maken en kijken welke mogelijkheden er op dat moment zijn. Niet alles hoeft immers tegelijk gerealiseerd worden. Ons college kiest hiermee voor continuïteit, zorgvuldigheid en realisme.

De context waarin deze kadernota tot stand komt, is namelijk complex en vraagt om scherpe afwegingen. Internationale ontwikkelingen laten hun sporen na op lokaal niveau. De aanhoudende crisis in het Midden-Oosten en de oorlog in Oekraïne draagt bij aan wereldwijde onzekerheid en heeft indirecte effecten op onze samenleving, bijvoorbeeld via geopolitieke spanningen, migratiestromen, volatiliteit op de energie- en grondstoffenmarkten, cyberdreigingen en verstoringen van essentiële voorzieningen. In toenemende mate vraagt dit om een stabiele, veerkrachtige lokale overheid en een weerbare samenleving.

Aan deze majeure opgave werken de Zeeuwse overheden gezamenlijk via twee sporen: (1) de Zeeuwse aanpak maatschappelijke weerbaarheid en (2) de Zeeuwse norm weerbare overheid 2.0. De Zeeuwse aanpak maatschappelijke weerbaarheid richt zich op het beschermen van vitale processen, het vergroten van de paraatheid van inwoners en organisaties, het borgen van een sterke democratische rechtsstaat en het versterken van de regionale economie. Bij de Zeeuwse norm weerbare overheid 2.0 ligt de focus op het versterken van de weerbaarheid en integriteit van de overheid. Door kennis, capaciteit en middelen op Zeeuwse schaal te bundelen, vergroten wij de slagkracht en zijn wij beter in staat om risico's tijdig te signaleren en adequaat te handelen bij crises. Dit betekent dat wij actief deelnemen aan deze twee sporen, de regionale uitgangspunten vertalen naar de Thoolse situatie en o.a. investeren in de bewustwording, preventie en zelfredzaamheid van onze inwoners en maatschappelijke partners, in de continuïteit van onze bedrijfsvoering en in de veiligheid van onze medewerkers en politieke ambtsdragers. Daarmee dragen wij bij aan een veilige, stabiele en weerbare samenleving. Nog dit jaar zullen we via een rapportage aan uw raad vragen om middelen hiervoor vrij te maken. Dit laat onverlet dat we in de tussentijd indien nodig adequaat zullen handelen.

In deze tijd van geopolitieke spanningen vormen de Four Freedoms een relevante en waardevolle leidraad. Daarom maken we € 15.000 vrij om het gedachtegoed van de Vier Vrijheden structureel in onze samenleving te verankeren.

Het vertrouwen van onze inwoners ligt volgens het onderzoek 'Leven in Zeeland' op 67%, het hoogste in Zeeland, en dat biedt een goede basis om in de komende jaren samen met onze inwoners op zoek te gaan naar nieuwe mogelijkheden om het wonen, werken, leren en leven op Tholen verder te verbeteren. In de afgelopen beleidsperiode zijn we gestart met het opstellen van dorpsagenda's, maar het opstellen daarvan gaat niet ver genoeg. We willen de dorpsagenda's op termijn dan ook doorontwikkelen en laten uitmonden in een uitvoeringsprogramma 'Leefbare kernen'. In deze kadernota maken we in 2027 en 2028 ruimte vrij om de dorpsagenda's in de resterende kernen af te ronden.

Tijdens de collegevorming na de gemeenteraadsverkiezingen is besloten tot de aanstelling van een extra wethouder. De inhoudelijke verbreding en de toegenomen complexiteit van de bestuurlijke opgaven maken dit noodzakelijk. De structurele uitbreiding van 1,0 fte borgen we in deze kadernota.

De uitvoering van de Jeugdwet blijft een complexe opgave. De druk blijft onverminderd groot, met name door meer complexe zorgvragen. De urgentie om grip te krijgen op de kosten is groot. Daarom is het actieplan 'Grip op Jeugd' in uitvoering. Er wordt onder meer ingezet op kortere lijnen met de Gecertificeerde Instellingen en het onderwijs. De nieuwe verordening jeugd biedt tegelijkertijd een grondslag voor een scherpere afbakening van het jeugdhulpaanbod. De inzet is gericht op het beheersbaar maken en houden van de kosten, met behoud van beschikbare en passende zorg voor de meest kwetsbare jeugd. Het vorige kabinet heeft de financiële druk tijdelijk verlicht tot en met 2027. De adviezen van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd (Commissie van Ark) zijn echter slechts deels overgenomen.

Het nieuwe advies van de commissie (over 2028 en verder) wordt begin 2027 verwacht. Dit advies is zwaarwegend en maatgevend. We gaan er dan ook vanuit dat het rijk dit advies zal opvolgen. We hebben met deze compensatie nog geen rekening gehouden.

Bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zien we een structurele meevaller bij de maatwerkvoorzieningen voor begeleiding en dagbesteding. Het volledige voordeel van € 1,3 miljoen zetten we in deze kadernota in om de stijging van de jeugdhulp te compenseren. Het kabinet wil dat de huishoudelijke hulp met ingang van 1 januari 2029 uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt gehaald. Mensen die dat kunnen, gaan zelf betalen voor hun huishoudelijke hulp. Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente daarin voorzien. De beoogde taakstellende besparing bedraagt € 1 miljard en vindt plaats via een uitname uit het gemeentefonds. Op dit moment is nog onduidelijk wat de uitwerking van dit voornemen is en welke groepen inwoners straks in aanmerking komen voor de ondersteuning die beschikbaar blijft in het vangnet. Een uitname van € 1 miljard laat echter weinig geld over voor een vangnet. We vinden daarom dat het kabinet voorbarig handelt door het korten van het gemeentefonds met deze enorme uitname.

We blijven de komende jaren inzetten op de beweging van zware, geïndiceerde zorg naar lichtere, preventieve ondersteuning: dichtbij, eerder in beeld en integraal met de inwoners als uitgangspunt. In deze kadernota maken we daarom ruimte voor een extra jongerenwerker (0,67 fte). Daarnaast hebben we voor praktijkondersteuning van de huisartsen op het gebied van jeugd een structureel bedrag opgenomen van € 100.000. We evalueren later dit jaar hoe we dit organisatorisch gaan inbedden.

Onze koers sluit aan bij de landelijke agenda's en de door u vastgestelde Visie op het voorliggend veld. In de kern Sint-Maartensdijk loopt momenteel de leeromgeving Stevig Lokaal Team (SLT). De ervaringen uit deze leeromgeving zijn van belang voor de uitrol van het SLT binnen de gehele gemeente. De voorlopige uitkomsten zijn voorzichtig positief. In het kader van zorgvuldigheid hebben we de leeromgeving met een half jaar verlengd. Voor de leeromgeving is in een eerder stadium een uitbreiding van 3,0 fte gevraagd. In deze kadernota hebben we de hiermee samenhangende budgetten structureel verwerkt (€ 300.000). Hiermee wordt een basis gelegd voor een zorgvuldige invoering en borging van het SLT binnen onze gemeente.

Ook in de ruimtelijke sfeer gaan we verder op de ingeslagen weg. We werken hard om de druk op de woningmarkt te verminderen. We hebben inmiddels veel harde plancapaciteit en streven naar afronding van de Woondeal in 2032 door realisatie van 1.650 woningen (sinds 2022). Een complicerende factor hierbij is de netcongestie. De gevolgen hiervan willen we zoveel mogelijk beperken door slimme alternatieve oplossingen. Daarom zetten we een stapje bij op het terrein van de energietransitie. De hogere decentralisatie-uitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat en Energie (CDOKE) benutten we voor uitbreiding van de formatie met 0,5 fte.

In lijn met de verwachte ontwikkeling van het aantal woningen streven we in de komende beleidsperiode naar een gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen met 2,5%. Een sterke economie met een goede woon-werkbalans is de basis voor leefbare kernen. Daarom geven we ruimte aan ondernemerschap en verbinden we onderwijs, wonen en werk, zodat meer mensen in onze gemeente kunnen blijven leren, wonen en werken. De uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven beperken zich hoofdzakelijk tot Tholen stad. In dit kader willen we € 200.000 bijdragen voor het oplossen van het parkeerprobleem van vrachtwagens.

Verder maken we in 2027 eenmalig € 500.000 vrij voor de Omgevingswet. Gemeenten hebben tot 2032 de tijd om te voldoen aan de gestelde eisen in de wet. Dit lijkt ver weg, maar er is nog veel werk te doen. De grootste opgave is om een dekkend omgevingsplan op te stellen.

Daarnaast gaan we aan de slag met de uitvoeringsagenda van de Strategische visie toerisme en recreatie: 'Tholen, bewuste bestemming, natuurlijk in balans' en het Landschapsonwikkelingsprogramma. Hierbij zoeken we nadrukkelijk de verbinding met ons erfgoed.

Naar aanleiding van uw unaniem aangenomen motie over vervuiling van recreatiegebieden willen we gedurende meerdere jaren in de zomermaanden op diverse plaatsen extra toezicht- en handhavingscapaciteit inzetten via inhuur van een gespecialiseerde partij. We hopen hiermee al deze zomer te kunnen starten. Voor de komende jaren hebben we in deze kadernota nog geen middelen vrij gemaakt. We werken uw motie de komende maanden verder uit, zodat bij de behandeling van de programmabegroting 2027 (inclusief eerste wijziging) een voorstel aan uw raad voorgelegd kan worden.

Via een gebiedsgerichte aanpak zetten wij de komende beleidsperiode in op het tegengaan van leegstand en verloedering in onze kernen. Gelijktijdig investeren we in de kwaliteit van de openbare ruimte. Deze impuls omvat onder andere het verbeteren van de verkeerscirculatie, het oplossen van parkeerproblemen, het aanleggen en versterken van groen, het verbeteren van verlichting en bestrating en/of het terugdringen van onkruid. Hiermee dragen wij bij aan een veilige, toegankelijke en aantrekkelijke leefomgeving.

Om deze gerichte investeringen mogelijk te maken, stellen wij voor om via het op te stellen uitvoeringsprogramma Leefbare kernen incidentele middelen beschikbaar te stellen. De concrete invulling, prioritering en financiële consequenties werken wij de komende periode uit. Het is een optie om een separate bestemmingsreserve Leefbare kernen te vormen, o.a. via de ontvangen middelen vanuit de specifieke uitkering Realisatiestimulans.

Bij complexe uitdagingen is goede, actuele informatie noodzakelijk om te kunnen sturen. We hebben veel data, maar benutten deze nog niet optimaal voor besluitvorming. Er zijn zowel lokaal als regionaal initiatieven op het gebied van datagedreven werken. De meeste initiatieven starten ad-hoc wanneer een vraag of probleem zich voordoet. We analyseren dan gegevens om terug te kunnen kijken. Datagedreven werken helpt bij het beter gebruiken van data. Hierdoor kunnen we beslissingen en voorspellingen maken op basis van betrouwbare gegevens. Dit zorgt voor betere besluitvorming en dienstverlening. Voor het opzetten van een klein datateam (1,6 fte) is een structurele uitbreiding van € 160.000 benodigd.

Daarnaast stelt wetgeving, zoals de Wet Open Overheid (WOO) en de nieuwe Archiefwet, nadere eisen aan ons informatiebeheer. Daarom investeren we in de verdere kwaliteit hiervan (1,0 fte).

Tenslotte maken we ruimte vrij om de regionale samenwerking op het gebied van informatievoorziening structureel te borgen (€ 60.000). Deze samenwerking is niet alleen van belang om schaalvoordelen te realiseren en kennis te delen, maar wordt ook steeds meer ingegeven door nieuwe wettelijke verplichtingen rondom digitale veiligheid. Met de komst van de Cyberbeveiligingswet worden gemeenten aangemerkt als essentiële entiteiten en zijn we verplicht om passende maatregelen te treffen voor de beveiliging van onze informatiesystemen, het beheersen van cyberbissico's en het melden van incidenten. Door actief deel te nemen aan regionale samenwerking op het gebied van informatievoorziening kunnen we invulling geven aan deze wettelijke eisen, wordt efficiënter gebruikgemaakt van schaarse expertise en wordt de digitale weerbaarheid structureel versterkt.

Met bovenstaande wordt niet alleen voldaan aan de wettelijke kaders, maar wordt ook bijgedragen aan een robuuste en toekomstbestendige informatiehuishouding, die essentieel is voor betrouwbare dienstverlening aan onze inwoners en partners.

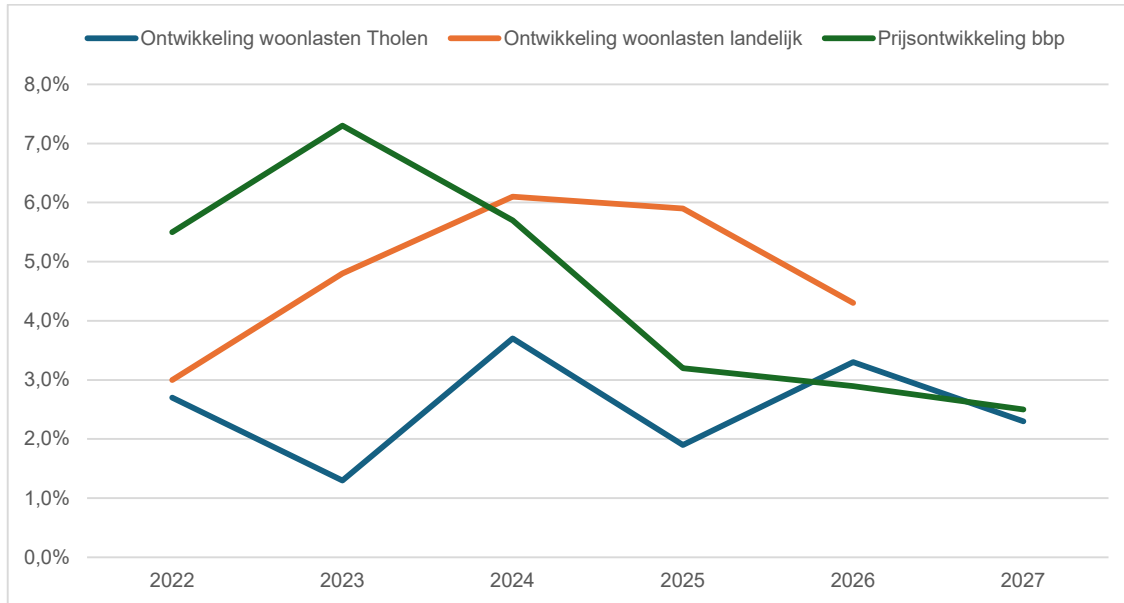
Ontwikkeling baten

Uiteraard moet voor deze lasten wel op een verantwoorde manier dekking gevonden worden in de vorm van voldoende baten. Helaas zijn de gevolgen van de Meicirculaire 2026 ten tijde van dit schrijven nog niet bekend. Daarom hebben we op basis van de Voorjaarsnota 2026 van het Rijk een gedegen inschatting gemaakt. Voor loon- en prijsstijgingen komt naar verwachting een bedrag beschikbaar van grofweg € 1,5 miljoen. Dit komt in grote lijnen overeen met het benodigd budget voor CAO-ontwikkelingen en inflatiecorrectie voor onze overige budgetten. Verder stijgt de uitkering gemeentefonds met € 0,65 miljoen door actualisatie van de maatstaven. Daarnaast ontvangen we een hogere decentralisatie-uitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat en Energie (CDOKE). De verhoging bedraagt circa 0,35 miljoen. Hiervan investeren we zoals vermeld 0,5 fte in uitbreiding van de formatie. Mocht de Meicirculaire 2026 significante afwijkingen laten zien, dan zullen we u hierover voor de behandeling van de kadernota informeren.

Verder trekken we de vorig jaar door u voorgenomen ozb-stijging van 3% voor de jaren 2027 tot en met 2029 door naar 2030. Dit zorgt voor een evenwichtige ontwikkeling van de woonlasten voor onze burgers.

Ontwikkeling woonlasten

De stijging van de totale (woon)lasten komt in 2027 uit op circa 3%. Hieronder hebben we de meerjarige ontwikkeling van de woonlasten in de gemeente Tholen voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden met een eigen koopwoning afgezet tegen de landelijke ontwikkeling en de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Uit de tabel blijkt duidelijk dat de ontwikkeling van onze woonlasten de afgelopen jaren is achtergebleven bij de landelijke ontwikkeling en zich pas de laatste jaren beweegt rond de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product. Dit tarievenbeleid heeft ertoe geleid dat wij qua woonlasten tot de 50 goedkoopste gemeenten behoren. Volgens de Atlas van de lokale lasten 2026 van het COELO staan we (van goedkoop naar duur) momenteel op de 23^e plaats (2025: 17^e plaats). Met de bovengenoemde stijging van de woonlasten verwachten we onze positie bij de 50 voor de inwoners meest betaalbare gemeenten eenvoudig te kunnen handhaven.

In deze kadernota kiest het college voor een evenwichtige koers. Door voort te bouwen op bestaand beleid, ruimte te bieden voor noodzakelijke bijstellingen en tegelijkertijd de financiële positie van de gemeente Tholen zorgvuldig te bewaken, willen wij ook in een onzekere en veranderende omgeving blijven investeren in een leefbare, betrokken en toekomstbestendige gemeente.

Financiële samenvatting

In deze kadernota zijn de baten en lasten voor 2027, na een aanwending van de algemene reserve niet vrij besteedbaar met € 1.044.000, in evenwicht.

bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030
SalDI kadernota 2027 (minteken = voordelig saldo)	0	854	609	-16
		tekort	tekort	overschot

2. Uitgangspunten

De belangrijkste uitgangspunten voor het opstellen van de programmabegroting 2027 worden hieronder toegelicht.

- De begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn. De provincie Zeeland ziet daarop toe. Als de begroting in 2027 niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dienen we ervoor te zorgen dat dit evenwicht tijdig in de meerjarenraming hersteld wordt, uiterlijk in 2030.
- De Meicirculaire 2026 van het Gemeentefonds is bepalend voor de raming van de uitkering gemeentefonds voor 2027 en verdere jaren.
- Op grond van de Zeeuwse richtlijn voor gemeenschappelijke regelingen mogen de bijdragen voor 2027 met maximaal 3,3% stijgen.
- Aan de reserves voegen wij geen rente toe. Bij nieuwe investeringen rekenen wij vanaf 2027 met een rente van 3,5%.
- In afwachting van een nieuwe CAO per 1 april 2027 houden wij voor 2027 rekening met een stijging van de salarissen met € 750.000.
- Dividenden mogen pas in de begroting worden verwerkt in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is genomen.

De provincie heeft in zijn rol als toezichthouder aangegeven dat de dividenduitkering van ZEH N.V. tot een maximum van 75% van € 100 miljoen als structureel dekkingsmiddel in de begroting kan worden opgenomen (vorig jaar: 50%). Voor Tholen komt dit neer op een bedrag van € 2 miljoen ($75\% \times € 100 \text{ miljoen} \times 2,7\%$). De dividenden van ZEH zijn eindig en lopen vooralsnog tot eind 2033. Daarom bouwen we de structurele inzet van deze middelen af met € 250.000 per jaar. Afbouw is overeenkomstig het advies van de toezichthouder.

Het meerjarige dividend van Evides bedraagt circa € 6 miljoen vanaf 2027. We mogen van de provincie maximaal 2,7% van € 6 miljoen als structureel dekkingsmiddel in de begroting opnemen.

3. Tarievenbeleid

Ons tarievenbeleid heeft ertoe geleid dat wij qua woonlasten tot de 50 goedkoopste gemeenten behoren. Volgens de Atlas van de lokale lasten 2026 van het COELO staan we (van goedkoop naar duur) momenteel op de 23^e plaats (2025: 17^e plaats). Deze positie bij de 50 goedkoopste gemeenten willen we handhaven.

- Bij de tariefbepaling van de onroerende zaakbelasting houden we rekening met de verwachte mutatie in de waarde van de onroerende zaken in onze gemeente. Hierdoor leiden hogere WOZ-waarden niet tot hogere opbrengsten. De opbrengsten onroerende zaakbelasting (woningen en niet-woningen) worden voor 2027 t/m 2029 niet verder verhoogd. De stijging voor deze jaren op grond van de vorig jaar door uw raad vastgestelde Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 bedraagt 3%. Ook voor 2030 houden we rekening met een stijging van 3%.
- Ook bij de tariefbepaling van de forensenbelasting houden we rekening met de verwachte mutatie in de waarde van de onroerende zaken in onze gemeente. De opbrengst forensenbelasting wordt voor 2027 met 3% verhoogd.

De bestemmingsheffingen (afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing) en retributies zijn bedoeld om specifieke activiteiten te bekostigen. Om te voorkomen dat gemeenten met deze belastingen ook andere activiteiten bekostigen, verbiedt de Gemeentewet dat de geraamde baten de geraamde lasten mogen overschrijden. Door dit vereiste mogen de opbrengsten hooguit kostendekkend zijn. Als de gemeente niet voor kostendekkende tarieven kiest betekent dit, dat niet alleen de kostenveroorzakers, maar alle belastingplichtigen meebetalen. De gewenste mate van kostendekking voor 2027 wordt hieronder per belasting weergegeven:

- De gewenste kostendekking van de afvalstoffenheffing bedraagt 100%. De compensabele btw wordt volledig in de tarieven verwerkt. Om de VANG-doelstelling te realiseren, hebben we vanaf 2024 DIFTAR als financiële prikkel ingevoerd. Voor 2027 blijven de variabele tarieven ongewijzigd;

- Ook de riool- en waterzorgheffing wordt kostendekkend geheven. De compensabele btw wordt volledig in de tarieven verwerkt. De basis voor de heffing is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP);
- De gewenste kostendekking voor de lijkbezorgingsrechten bedraagt 85%.
- De gewenste kostendekking voor de secretarieleges bedraagt 70%. De leges omgevingsvergunningen worden in principe kostendekkend geheven.
- De liggelden worden in principe kostendekkend geheven. De kostendekking over 2025 komt uit op 88%. De tarieven verhogen we voor 2027 met 2,5%.
- De scheepvaartrechten zijn verre van kostendekkend. De tarieven voor 2027 verhogen we daarom met 2,5%.

- De tarieven voor de toeristenbelasting blijven ongewijzigd.
- De overige tarieven stijgen met 2,5%.

Lastendruk

Op basis van deze uitgangspunten ontwikkelt de lastendruk zich als volgt:

Meerpersoonshuishoudens (eigenaar en gebruiker):

	2026		2027	2028	2029	2030
	COELO	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen
Afvalstoffenheffing	€ 381,00	€ 343,00	€ 354,00	€ 367,00	€ 385,00	€ 400,00
Rioolheffing	€ 245,00	€ 210,00	€ 210,00	€ 210,00	€ 210,00	€ 210,00
OZB	€ 469,00	€ 347,00	€ 357,00	€ 368,00	€ 379,00	€ 390,00
Totaal	€ 1.095,00	€ 900,00	€ 921,00	€ 945,00	€ 974,00	€ 1.000,00
Stijging woonlasten			2,3%	2,6%	3,1%	2,7%

Bij de afvalstoffenheffing is voor 2027 uitgegaan van een vast bedrag van € 298,00. Voor het variabele deel is uitgegaan van 8 ledigingen à € 7,00 (rolcontainer) of 35 ledigingen à € 1,40 (verzamelcontainer).

Eenpersoonshuishoudens (eigenaar en gebruiker):

	2026		2027	2028	2029	2030
	COELO	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen	Tholen
Afvalstoffenheffing	€ 303,00	€ 262,00	€ 271,00	€ 285,00	€ 300,00	€ 314,00
Rioolheffing	€ 228,00	€ 182,00	€ 182,00	€ 182,00	€ 182,00	€ 182,00
OZB	€ 469,00	€ 347,00	€ 357,00	€ 368,00	€ 379,00	€ 390,00
Totaal	€ 1.000,00	€ 791,00	€ 810,00	€ 835,00	€ 861,00	€ 886,00
Stijging woonlasten			2,4%	3,1%	3,1%	2,9%

Bij de afvalstoffenheffing is voor 2027 uitgegaan van een vast bedrag van € 243,00. Voor het variabele deel is uitgegaan van 4 ledigingen à € 7,00 (rolcontainer) of 20 ledigingen à € 1,40 (verzamelcontainer).

4. Financieel perspectief 2027-2030

bedragen x € 1.000	Nr.	S/I	2027	2028	2029	2030
Saldo meerjarenraming o.b.v. 1e begrotingswijziging 2026			-121	404	414	-1
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>						
Uitkering Gemeentefonds: bijstelling accres o.b.v. CEP 2026	1	S	-1.520	-1.520	-1.520	-1.520
Uitkering Gemeentefonds: actualisatie maatstaven	1	S	-650	-650	-650	-650
Uitkering Gemeentefonds: DU CDOKE	1	S	-350	-350	-350	-350
Dividend ZEH N.V.	2	S	0	0	0	250
Hogere baten OZB: areaaluitbreiding	3	S	-175	-175	-175	-175
Hogere baten OZB	3	S	0	0	0	-210
Hogere baten forensenbelasting	4	S	-40	-40	-40	-40
<i>Opgave Bestuur</i>						
Budget voor extra wethouder	5	S	130	130	130	130
Budget voor dorpsagenda's	6	I	150	100	0	0
Budget voor formatie-uitbreiding: backoffice burgerzaken (0,33 fte)	7	S	30	30	30	30
<i>Opgave Gezonde basis</i>						
Budget voor formatie-uitbreiding: jongerenwerker (0,67 fte)	8	S	65	65	65	65
Budget voor inhuur projectleider MFA Tholen	9	I	180	180	0	0
Budget voor Four Freedoms	10	S	15	15	15	15
<i>Opgave Ondersteuning</i>						
Hoger budget voor uitvoering Jeugdwet	11	S	1.575	1.500	1.425	1.325
Lager budget voor uitvoering Wmo	12	S	-1.325	-1.325	-1.325	-1.325
Hoger budget voor POH-jeugd	13	S	100	100	100	100
Budget voor vorming Stevig Lokaal Team	14	S	0	300	300	300
<i>Opgave Participatie</i>						
Budget voor formatie-uitbreiding: consulent inburgering (1,0 fte)	15	I	100	100	100	0
Hoger budget voor re-integratievoorzieningen	16	S	150	50	50	50
<i>Opgave Wonen en Erfgoed</i>						
Budget voor inhuur Omgevingswet	17	I	500	0	0	0
Budget voor onderzoek, projecten en communicatie erfgoed	18	S	15	15	15	15
<i>Opgave Werken</i>						
Budget voor parkmanagement bedrijventerrein Tholen	19	I	200	0	0	0
<i>Opgave Mobiliteit</i>						
Hoger budget o.g.v. wet herverdeling wegenbeheer	20	S	50	50	50	50
Hoger budget voor maaiwerkzaamheden	21	S	55	55	55	55
<i>Opgave Energie en Milieu</i>						
Budget voor formatie-uitbreiding: duurzaamheid en wonen (0,5 fte)	22	S	50	50	50	50
Budget voor plaagdierenbeheersing	23	S	35	35	35	35
<i>Opgave Klimaatadaptatie, Groen en Landschapontwikkeling</i>						
Hoger budget i.v.m. areaaluitbreiding groen	24	S	45	45	45	45

bedragen x € 1.000	Nr.	S/I	2027	2028	2029	2030
<i>Overhead</i>						
Hoger budget voor rechtspositionele verplichtingen 2027	25	S	750	750	750	750
Hoger budget voor bijdragen aan GR-en	26	S	300	300	300	300
Budget voor inflatiecorrectie overig	27	S	420	420	420	420
Lager budget brandverzekering	28	S	-50	-50	-50	-50
Budget voor formatie-uitbreiding: informatiebeheer (1,0 fte)	29	S	100	100	100	100
Budget voor vorming datateam (1,6 fte)	30	S	160	160	160	160
Budget voor regionale samenwerking op de i	31	S	60	60	60	60
Hoger budget Wij Zijn Karel (contractmanagement)	32	I	40	0	0	0
Budget voor vervanging machines en vervoermiddelen	33	I	0	-50	50	0
<i>Mutaties in reserves</i>						
Onttrekking Algemene reserve niet vrij besteedbaar	34	I	-1.044	0	0	0
Saldi kadernota 2027			0	854	609	-16
				tekort	tekort	over
Incidentele baten en lasten K2027		I	126	330	150	0
Incidentele baten en lasten B2026 na 1e begrotingswijziging			1.335	952	415	0
Structureel begrotingssaldo			-1.461	-428	44	-16
			over	over	tekort	over

Toelichting

1. Uitkering Gemeentefonds

De Meicirculaire 2026 van het Gemeentefonds is bepalend voor de raming van de Uitkering Gemeentefonds voor 2027 en verder. De Meicirculaire 2026 laat ten opzichte van de Septembercirculaire 2025 een stijging zien door:

- Een hoger accres op basis van het CEP 2026 (Tholen: circa € 1,5 miljoen), met name door loonprijsontwikkelingen;
- Een verhoging van de aantallen bij diverse maatstaven (€ 0,65 miljoen);
- Een hogere decentralisatie-uitkering capaciteit decentrale overheden klimaat en energie (€ 0,35 miljoen).

2. Dividend ZEH

We ontvangen de komende jaren dividenden vanuit de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH). In het ondernemingsplan geeft ZEH een inschatting van de te verwachten dividenduitkeringen. De komende jaren gaat het om de volgende uitkeringen:

- 2026: € 148 mln.
- 2027: € 144 mln.

De gemeente Tholen heeft een aandeel van 2,7% in ZEH. De dividenden zijn sterk afhankelijk van prijsontwikkelingen op de energiemarkt, beschikbaarheid van de kerncentrale en daarnaast van de ontwikkeling van de verplichting voor vroegtijdige sluiting van de kerncentrale. Jaarlijks wordt het definitieve dividend vastgesteld aan de hand van het voorstel in de algemene vergadering van aandeelhouders. De provincie geeft in zijn rol als toezichthouder aan dat de dividenduitkering tot een maximum van 75% van € 100 miljoen als structureel dekkingsmiddel in de begroting kan worden opgenomen. De dividenden van ZEH zijn eindig en lopen vooralsnog tot eind 2033. We bouwen de structurele inzet van deze middelen daarom in af met € 250.000 per jaar. Afbouw is overeenkomstig het advies van de toezichthouder.

3. Onroerende zaakbelasting / woonlasten

Ons tarievenbeleid heeft ertoe geleid dat wij qua woonlasten tot de 50 goedkoopste gemeenten behoren. Volgens de Atlas van de lokale lasten 2026 van het COELO staan we (van goedkoop naar duur) momenteel op de 23^e plaats (2025: 17^e plaats). Deze positie bij de 50 goedkoopste gemeenten willen we handhaven. De opbrengsten onroerende zaakbelasting (woningen en niet-woningen) worden voor 2027 t/m 2029 niet verder verhoogd. De stijging voor deze jaren op grond van de vorig jaar door uw raad vastgestelde Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 bedraagt 3%. Ook voor 2030 houden we rekening met een stijging van 3% (€ 210.000). Daarnaast stijgen de opbrengsten door areaaluitbreiding met € 175.000.

4. Hogere baten forensenbelasting

De opbrengsten forensenbelasting over 2025 zijn hoger uitgevallen. Verder wordt de opbrengst voor 2027 met 3% verhoogd. Dit leidt tot een structureel voordeel van € 40.000.

5. Budget voor extra wethouder

Tijdens de collegevorming na de gemeenteraadsverkiezingen is besloten tot de aanstelling van een extra wethouder. Aanleiding hiervoor is de inhoudelijke verbreding en toegenomen complexiteit van de bestuurlijke opgaven waar de gemeente de komende jaren voor staat. De kosten voor deze extra wethouder bedragen € 130.000 structureel.

6. *Budget voor dorpsagenda's*

In de afgelopen beleidsperiode zijn we gestart met het opstellen van dorpsagenda's. We willen deze op termijn doorontwikkelen en laten uitmonden in een uitvoeringsprogramma 'Leefbare kernen'. In deze kadernota maken we ruimte vrij om de dorpsagenda's in de resterende kernen af te ronden (2027: € 150.000 en 2028: € 100.000).

7. *Budget voor formatie-uitbreiding: backoffice burgerzaken (0,33 fte)*

De totale formatie en het takenpakket van de backoffice Publiekszaken is opnieuw in kaart gebracht. De analyse laat zien dat de huidige capaciteit onvoldoende is om de wettelijke taken, kwaliteitsborging en toenemende complexiteit van het werk adequaat uit te voeren. Er is een structurele uitbreiding nodig van 0,33 fte (€ 30.000).

8. *Budget voor formatie-uitbreiding: jongerenwerker (0,67 fte)*

Gebleken is dat de rol van het jongerenwerk de laatste jaren aan het veranderen is en er steeds vaker een beroep gedaan wordt op de jongerenwerkers. Waar jaren terug de jongerenwerkers met name bezig waren met de organisatie van activiteiten en evenementen, spelen de huidige jongerenwerkers een steeds prominenter rol binnen het voorliggend veld. Ze worden steeds meer betrokken bij complexe jeugdcasussen. Daarnaast is de vraag naar jeugdhonken terug, terwijl bekwame vrijwilligers voor deze jeugdhonken lastiger (of niet meer) te vinden zijn. Op dit moment beschikken we over 2 fulltime jongerenwerkers. Kijkend naar de huidige tijdsgeest, de problematiek die speelt rondom jongeren en de vragen die op het jongerenwerk af komen, wordt voorgesteld een derde jongerenwerker aan te stellen voor 0,67 fte (€ 65.000).

9. *Budget voor inhuur projectleider MFA Tholen*

Vanwege vertrek van de projectleider maatschappelijk vastgoed per 1 januari 2027 stellen we voor om voor 2027 en 2028 een externe projectleider voor 16 -20 uur per week aan te trekken voor het MFA te Tholen. In de tijd kan bezien worden of inhuur langer noodzakelijk is of dat er andere oplossingen voorhanden zijn. Het benodigde jaarlijkse budget bedraagt maximaal € 180.000. Op dit moment loopt voor het MFA een Europese aanbestedingsprocedure voor de selectie en gunning van een project- en bouwmanager. Deze functionaris brengt technische expertise in en wordt aangestuurd door de gemeentelijke projectleider. De gemeentelijke projectleider zorgt dat alle procedures ten aanzien van geld, organisatie, tijd, informatie, communicatie en kwaliteit zorgvuldig doorlopen worden. Medio dit jaar is de aanbesteding afgerond. Daarna starten we met het voeren van gesprekken met alle stakeholders en het opstellen van een programma van eisen.

10. *Budget voor subsidie Four Freedoms*

We hechten waarde aan het gedachtegoed van de Vier Vrijheden. We ondersteunen initiatieven die bijdragen aan bewustwording en dialoog over vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst, vrijwaring van gebrek en vrijwaring van vrees. Om deze waarden structureel te verankeren in de Thoolse samenleving is structureel € 15.000 benodigd. Hiermee kunnen activiteiten, zoals bijvoorbeeld het Roosevelt-debat, worden ondersteund.

11. *Hoger budget voor uitvoering Jeugdwet (per saldo)*

De IJZ heeft de lasten voor Tholen geprognosticeerd op € 11,7 miljoen vanaf 2027. In de Programmabegroting 2026 is rekening gehouden met een budget van € 10,2 miljoen (exclusief uitvoeringskosten). Dit komt neer op een extra budget in de Kadernota 2027 van € 1,565 miljoen. Vanwege de vorming van het Stevig Lokaal Team laten we het extra benodigde budget meerjarig iets dalen.

12. Lager budget voor uitvoering Wmo

Bij de uitvoering van de Wmo door GR SWVO ontstaat een voordeel van € 1,325 miljoen. Dit komt met door lagere lasten voor begeleiding en dagbesteding.

13. Hoger budget voor POH-jeugd

De inzet van de praktijkondersteuner jeugd bij de verschillende huisartsenpraktijken moet op termijn leiden tot lagere lasten voor specialistische jeugdzorg door minder verwijzingen via de huisarts. Het totale structurele budget voor deze inzet bedraagt € 100.000 per jaar.

14. Hoger budget voor Stevig Lokaal Team

In de kern Sint-Maartensdijk loopt momenteel de leeromgeving Stevig Lokaal Team (SLT). De ervaringen uit deze leeromgeving zijn van belang voor de uitrol van het SLT binnen de gehele gemeente. De voorlopige uitkomsten zijn voorzichtig positief. In het kader van zorgvuldigheid hebben we de leeromgeving verlengd. U bent hierover per brief geïnformeerd. Voor de leeromgeving is in een eerder stadium een uitbreiding van 3,0 fte gevraagd. In deze kadernota hebben we de hiermee samenhangende budgetten structureel verwerkt (€ 300.000). Hiermee wordt een basis gelegd voor een zorgvuldige invoering en borging van het SLT binnen onze gemeente.

15. Budget voor inhuur consulent Inburgering

Voor Inburgering wordt tijdelijke formatie ingezet voor 36 uur per week. Om te voldoen aan de taakstelling is het nodig deze tijdelijke ondersteuning minimaal tot en met 2029 voort te zetten. Hiervoor dient een bedrag van € 100.000 opgenomen te worden.

16. Hoger budget voor re-integratievoorzieningen

We willen de samenwerking met Skills met 1 jaar te verlengen. Het bedrijf Skills is een lokaal initiatief voor de gemeentelijke doelgroep, met name gericht op jongeren. Het bedrijf stelt vast in hoeverre er sprake is van arbeidsvermogen en indien dat het geval is, welke competenties en vaardigheden nog moeten worden ontwikkeld om de jongeren toe te leiden naar werk. De kosten van deze samenwerking bedragen circa € 100.000.

Tegelijkertijd wordt door Berenschot een bestuursopdracht uitgevoerd om samen met GR De Betho en GR De Bevelanden te komen tot een gedeelde toekomstvisie op de uitvoering van de Participatiewet. Hierbij worden verschillende scenario's uitgewerkt. Bij de uitwerking van de bestuursopdracht wordt rekening gehouden met de bijzondere positie van de gemeente Tholen. Het college wil gezien de toekomstige ontwikkelingen de activiteiten en expertise van GR De Betho meer lokaal organiseren en voor re-integratieactiviteiten via Betho Training en Ontwikkeling (BTO) een koppeling maken met het lokaal initiatief Skills. Daarmee wordt een betere afstemming op de behoefte van de gemeentelijke doelgroep beoogd. Aan GR De Betho betalen we net als de andere deelnemende gemeenten op basis van een verdeelsleutel, ongeacht het aantal plaatsingen, een bedrag voor BTO. Voor Tholen is dit bedrag in 2026 verhoogd naar € 175.000. Dit komt neer op een stijging van circa € 50.000. Bij de uitwerking van de bestuursopdracht zullen we een lokale invulling expliciet benoemen.

17. Budget voor inhuur Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. We hebben tijdig voldaan aan de vereiste 28 minimale acties voor de invoering van de wet. Dit vormt een mooie basis voor de transitiefase tot 2032. Gemeenten hebben namelijk tot 2032 de tijd om te voldoen aan de gestelde eisen in de wet. De grootste opgave is om een gebiedsdekkend omgevingsplan op te stellen en via de nieuwe technische standaarden (STOP/TPOD) te ontsluiten. Daarom vragen wij om éénmalig een aanvullend werkbudget beschikbaar te stellen van € 500.000.

18. Budget voor onderzoek, projecten en communicatie erfgoed

Voor het uitvoeren van projecten en onderzoeken die in de loop van een jaar op ons pad komen en voor communicatie over erfgoed wordt een structureel budget gevraagd van € 15.000. Hiermee kunnen we ons erfgoed ontsluiten, onder andere door het beschikbaar stellen van monumentenschildjes met QR-codes, die linken naar de beschrijvingen van de monumenten. Ook kunnen we hiermee monumenteigenaren ondersteunen door benodigde onderzoeken uit te laten voeren, bijvoorbeeld voor restauratieprojecten.

19. Budget voor parkmanagement bedrijventerrein Tholen

Op Welgelegen zitten een aantal (logistieke) bedrijven waar regelmatig vrachtwagens moeten laden en/of lossen, die al een dag eerder aankomen. Men probeert dat wel zoveel mogelijk te voorkomen en goed in te plannen, maar het is niet te voorkomen dat een aantal bedrijven een aantal overnachtende vrachtwagens aantrekken. Deze geven momenteel regelmatig overlast en vervuiling van de bermen. In het onderzoek naar parkmanagement dat een onderdeel was van het beleidsprogramma 2022-2026 kwam het oplossen van het parkeerprobleem (vrachtwagens) als grootste wens voor bedrijventerrein Welgelegen naar voren.

Vorig jaar hebben we een perceel op het bedrijventerrein uitgegeven aan een partij. Dit perceel ligt dichtbij een aantal logistieke bedrijven waar de overnachtende vrachtwagens moeten lossen. Dit perceel van 4.000 m² wordt voor de helft ingevuld met een tank- en laadstation. De partij is bereid om de andere helft van het perceel in te zetten voor het parkeren van vrachtwagens. Samen met de betreffende bedrijven die dan ook een bijdrage moeten leveren, wordt er gerekend aan de businesscase. Het is al duidelijk dat minimaal de helft van de investering gesubsidieerd zal moeten worden. De geraamde totale investering bedraagt € 563.000. We stellen voor om vanuit de gemeente € 200.000 bij te dragen. Op grond van de EU de-minimusverordening voor staatssteun mogen we aan ondernemingen over een periode van drie jaar maximaal € 300.000 staatssteun verlenen, zonder melding te maken bij de Europese Commissie. Er zal ook nog gekeken worden naar andere subsidies.

20. Hoger budget o.g.v. wet herverdeling wegenbeheer: groeipercentage 2,77%

De hoogte van bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg. Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau (prijsstijging overheidsconsumptie). De bijdrage aan Waterschap Scheldestromen komt vanaf 2027 naar verwachting uit op € 1.885.000. Dit betekent een stijging van € 50.000 structureel.

21. Hoger budget voor maaiwerkzaamheden

De kosten voor maaiwerkzaamheden vallen de afgelopen jaren hoger uit, met name door de combinatie van beperkingen op het gebruik van de klepelmaaier en ecologische aanpassingen voor ruiggrasbeheer. Het structureel nadeel bedraagt circa € 55.000.

22. Budget voor formatie-uitbreiding: duurzaamheid en wonen (0,5 fte)

Vanuit het rijk krijgen we extra klimaatmiddelen via de decentralisatie-uitkering CDOKE. Deze middelen vallen vanaf 2026 onder het gemeentefonds. Ze hoeven dus niet meer specifiek verantwoord te worden. We stellen voor om een deel hiervan te benutten voor intensivering op het gebied van klimaat en energie (0,5 fte, € 50.000). Er liggen diverse raakvlakken tussen het beleidsveld wonen en de taken uit het klimaatakkoord. De nieuwe beleidsmedewerker gaat dan ook voor een deel taken op het terrein van de energietransitie / duurzaamheid oppakken, met name in de 'gebouwde omgeving'.

23. Budget voor plaagdierenbeheersing

Voor de beheersing van plaagdieren is structureel € 35.000 benodigd. Vooral het beheersbaar houden van de Aziatische hoornaar is erg tijdrovend. Daarnaast neemt ook de bestrijding van ratten en muizen toe. Aan het eind het jaar evalueren we de aanpak en stellen we het budget indien nodig bij.

24. Hoger budget i.v.m. areaaluitbreiding groen

Het areaal openbaar groen is toegenomen. Hiervoor is een extra budget van € 45.000 structureel benodigd.

25. Hoger budget voor rechtspositionele verplichtingen

De huidige CAO loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. In deze Kadernota houden we voor 2027 rekening met een loonstijging van circa 3%. De totale stijging van het budget voor rechtspositionele verplichtingen, inclusief herijking van toelagen in het kader van aantrekkelijk werkgeverschap, schatten we voor 2027 in op € 750.000.

26. Hoger budget voor bijdragen aan GR-en (inflatiecorrectie 2027)

Voor de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen hanteren we de Zeeuwse richtlijnen. De richtlijn voor de begroting 2027 van Zeeuwse gemeenschappelijke regelingen bedraagt 3,3%. Op basis van de ontvangen conceptbegrotingen 2027 schatten we in dat de bijdragen met € 300.000 stijgen.

27. Budget voor inflatiecorrectie overig

Voor inflatie van de overige budgetten is op basis van het Centraal Economisch Plan 2026 (prijsontwikkeling bruto binnenlands product) naar verwachting een bedrag benodigd van ruim € 0,4 miljoen.

28. Lager budget brandverzekering

De brandverzekering is in 2025 opnieuw aanbesteed voor de jaren 2026 en 2027. De premie is aanzienlijk gedaald, met name door de oprichting van een collectief risicobeheerfonds (VNG). Het gaat om een structureel voordeel van € 50.000.

29. Budget voor formatie-uitbreiding: kwaliteitsmedewerker informatiebeheer (1,0 fte)

Onze organisatie heeft de afgelopen jaren een sterke groei doorgemaakt. We creëren en verwerken steeds meer informatie digitaal. Wetgeving zoals de Wet Open Overheid (WOO) en de nieuwe Archiefwet stellen nadere eisen aan het informatiebeheer. Het op orde houden van de informatiehuishouding wordt steeds complexer. Het informatiebeheer moet mee ontwikkelen om aan deze eisen te kunnen voldoen en de organisatie goed te kunnen ondersteunen bij deze uitdagingen. Daarnaast heeft het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) ons het oordeel “onvoldoende” gegeven over het jaar 2024. Het IBT geeft aan dat op het onderdeel Archief- en Informatiebeheer een aantal aandachtspunten naar voren zijn gekomen, zoals een te beperkte personele bezetting, waardoor resultaten op verschillende projecten uitblijven. Om het informatiebeheer verder op orde te krijgen hebben we behoefte aan capaciteit die verantwoordelijk is voor de uitvoering van kwaliteitscontroles en vernietiging in de applicaties en zorgt voor de overdracht naar het e-depot. Ook zien we een toename van WOO-verzoeken, waarbij we vanuit de WOO verplicht zijn informatie actief openbaar te maken. We schatten in dat we met een structurele uitbreiding van 1,0 fte (€ 100.000) op cluster DIV een goede stap kunnen maken om de ontbrekende capaciteit in te vullen.

30. Budget voor vorming datateam (1,6 fte)

We staan voor steeds complexere uitdagingen, zoals hoge kosten in het sociaal domein, druk op de woningmarkt, verduurzaming en veiligheid. Goede, actuele informatie is noodzakelijk om hierop te kunnen sturen. We hebben veel data, maar benutten deze nog niet optimaal voor besluitvorming. Er zijn zowel lokaal als regionaal initiatieven op het gebied van datagedreven werken. Denk hierbij lokaal aan dashboards voor het sociaal domein en regionaal op het gebied van de openbare ruimte. De meeste initiatieven starten ad-hoc wanneer een vraag of probleem zich voordoet. We analyseren dan gegevens om terug te kunnen kijken. Datagedreven werken helpt bij het beter gebruiken van data. Hierdoor kunnen we beslissingen en voorspellingen maken op basis van betrouwbare gegevens. Dit zorgt voor betere besluitvorming en dienstverlening. Hierbij is het randvoorwaardelijk dat er afspraken zijn over eigenaarschap, kwaliteit, registratie, privacy en beveiliging van gegevens. We hebben een adviesbureau gevraagd de huidige en gewenste situatie in beeld te brengen en een roadmap op te stellen om naar de gewenste situatie te komen. De roadmap heeft een tijdshorizon van 2 jaar, waarbij we van datavolwassenheidsniveau basis naar niveau systematisch ontwikkelen. Daarmee ontstaat een goede basis om verder door te ontwikkelen naar een niveau waar datagedreven werken in de werkwijze van de organisatie ingebed is. Voor het opzetten van een klein datateam (1,6 fte) is een structurele uitbreiding van € 160.000 benodigd.

31. Budget voor regionale samenwerking informatievoorziening

Uit de evaluatie van de regionale samenwerking op i is opnieuw het belang gebleken van de invulling van een beperkt aantal regionale rollen. Rollen die we als deelnemers delen om samenhang aan te brengen in organisatie, sturing op initiatieven en op de gemeenschappelijke uitgangspunten voor de informatievoorziening. Dit vertaalt zich in drie verschillende rollen: die van regisseur regionale samenwerking, portfoliomanager en architect. Deze drie rollen samen vormen de sturing op de samenwerking en helpen de samenwerking te ontwikkelen. Om de rollen aantrekkelijk en kansrijk te maken, vraagt dit om dekking met een structureel karakter. Voor Tholen gaat het om een bedrag van € 60.000 structureel.

32. Hoger budget Wij Zijn Karel (contractmanagement)

In 2022 is gestart met implementeren van contractmanagement. Er is budget gereserveerd tot en met 2026. We stellen voor om de begeleiding vanuit Wij Zijn Karel in ieder geval in 2027 voort te zetten voor 2 dagdelen per week (€ 40.000).

33. Budget voor vervanging machines en vervoermiddelen team Gemeentebedrijf

Een deel van het budget voor de vervanging van machines en vervoermiddelen in 2028 kan doorschuiven naar 2029. Het gaat om een bedrag van € 50.000.

34. Onttrekking Algemene reserve niet vrij besteedbaar

Het tekort in 2027 wordt onttrokken aan de algemene reserve niet vrij besteedbaar.

5. Reservepositie

Het eigen vermogen laat per 31 december 2025 de volgende stand zien:

Algemene reserve vrij besteedbaar	€ 7.044.000
Algemene reserve niet vrij besteedbaar	€ 53.803.000
Bestemmingsreserves	€ 29.177.000
Gerealiseerd resultaat 2025	€ 7.360.000
Totaal reserves per 31 december 2025	€ 97.384.000

De verwachte stand van de algemene reserve vrij besteedbaar, rekening houdend met doorgeschoven activiteiten, bedraagt per 1 januari 2027 € 4,392 miljoen.

De solvabiliteitsdoelstelling bedraagt 30%. De solvabiliteit bedraagt ultimo 2025 59%. In komende jaren zijn nog winstnemingen op grondexploitaties te verwachten tot een bedrag van ongeveer € 15. miljoen, alsmede dividenden van deelneming ZEH N.V.

